Grondige verklaringe

Van 't Huys der

GHEMEENTE

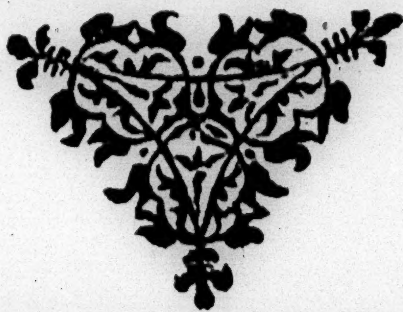
In 't Parlement van

ENGELANDT

Vergadert.

Waeromme zy-lieden het Tractaet van Vrede metten Koning op 't Eylant van Wicht hebben afgebroken, ende geresolveert tegens de Capiale Delinquanten te procederen, by forme van Justitie.

Gelast by 't Parlement om in druk uit te geven.

Gedrukt tot Londen by Eduard Husband, ordinaris Drucker voor 't Parlement. 1649.

BRITISH MUSEUM

DE grootste dienst die een Parlement kan doen aen een Koning, Is deze; Om hem te doen verstaen de ongeregeltheden van den Staet, op dat door wijsheyt deselve mogen gebetert worden; want gelijk alle krankheden (of door de doodt, of door ghenesinge) komen t'expirieren; Soo doen oock alle ongeregeltheden (die niet anders als krankheden in den Staet zijn) 't zy door onderganck van deselve Staet, ofte door eene algemeene Reformatie.

Waer op met aendacht gelet zijnde, ende om de volkeren van dit Landt te bevrijden van de meenichvuldige sware overlasten, hen daghelijcks overkomende, die vele particuliere familien met ruyne dreigen, als oock den gantschen Coninghrijke met verwoestinghe. So ist dat wy de Gemeente van Engelandt in dit jeghenwoordigh Parlement vergadert, met groote trouhertigheyt ende gheneghentheydt t'zedert acht jaren herwaerts bearbeyt hebbende het ghemeen welvaren van dit Rijck, onder meenichte van angsten ende ghevaarlijkheden; oock vele swarigheden ende verdruckinge daeromme geleden, ende gedempt diversche moejelijkheden ende ongeregeltheden in tegenstant van een quaedwillige parthy in desen Coningrijke, die trachtende was de lichamen ende zielen van 't volk deser natie te brenghen in slaverny, door 't invoeren van 't Pausdom ende het oprichten van Tyrannye, welke beyde saken wy soo wijtluftigh aen alle de Werelt hebben doen blijcken uyt onse vorige manifesten, dat wy deselve niet nodigh oordeelen te repeteren: Nochtans konnen wy de waerheyt zodanige verkortinge niet aendoen, om te verswijgen, hoe dat wy, om de geseyde quade feyten te remedieren, ende de stichters van dien tot verdiende straffe te brengen, menichvuldighe rechtvaerdige klachten den Koningh voorghedragen hebben; eerstmael door vele demoedighe supplicatien, daer na by remonstrantien ende manifesten, dewelcke gheene effecte nemende, maer ons gestadelijk recht geweigert zijnde, waer van de voornaemste beletselen her quamen van 's Coninghs eighen dessein, die menigerley wijse seer klaer konnen blijcken, als men maer ghedenckt, hoe dat hy niet alleen ghelast heeft dat het Engelsche Leger, 't welck hy tegens de Schotten hadde gheworven, soude marcheeren teghens het Parlement ende de Stadt Londen; maer oock ghetracht 't selvighe te doen met 't Schotsche Leger selfs, hen soeckende daer toe te corrumperen door het schencken van de vier Noordtsche Provintien, ende de plonderinghe van de Stadt Londen: Ten tweeden, hoe subijtelijck ende onverwacht hy daer op na Schotlandt gingh, niet teghenstaende onse serieuse devoiren ende versoecken dies ter contrary: Ten derden, hoe hy (indien niet beleyt ende gelast) immers ten minsten gevoeghlijcken heeft die grouwelijcke Rebellye in Yrlandt, alwaer vermoort wierden alleenlijck in de Provintie van Ulster (zonder te melden van elders in dat Rijck) en dat in acht weken tijdts over de hondert en veertigh duysent Protestanten, door zo velerhande wreede dooden, dat alle de thien eerste Christen-vervolgingen, deselve niet en konnen verghelijcken; Ende eyndelijcken zijn afwijckinge van 't Parlement, het oprichten van zijn Standaert tegens deselvige, dat noyt te voren gepleegt is geweest by de alder snootste onser Coninghen, waer door de Coninghlijcke Macht (die tot 't welvaren ende bescherminghe van 't volck was ingestelt) met deze middelen tegens hun gekant wierde, stellende daer mede oock Yrlant (zijnde de conqueste van onse voorsaten) in apparente perijckel van t'eenemael verloren, onse handel ende negotie te water ende te lande ghestoort, onse middelen verwoest ende ettelijcke honderden van duysenden onser Natie geslachtet ende gemassacreert te worden.

Wy hier over wanhopende van den Coningh te bekomen eenige wercken van Justi-

tie, hebben om deselvige geappelleert aen den grooten Godt van Hemel ende Aerde, die na een vierjarigen Oorloge een klare ende blijckende vonnisse aen onser zijde uytghesproken heeft, door het overleveren van alle Casteelen, Steden, ende de Persoonen van onse wederparthy, ja selfs oock van den Coningh, in onse handen, ofte deselve dwinghende uytten lande te vluchten, ende in uytheemsche quartieren, als Ballinghen haer te veronthouden.

Ende nadien het Godt belieft hadde, door dese sijne Genade, ons te stellen in sodanighe conditie van Macht, dat ingevalle wy Engelant de gelukkigste Natie inde werelt niet en maeckten, niet alleen dese Eeuwe, maer alle toekomende, souden geoordeelt hebben dattet, of 't aen ons verstant manqueerde, of aen de wille, van sulcx te volbrengen, soo wierden wy wederom omvangen met onverwachte swarigheden ende blijkekelijcke afvallinge van enige Onser Ledenen, die welcke: (niet achtende d'Eere Godes nochte het welvaren vande Gemeente, maer vervoert wesende door vuyle begeerlijkheyt ende bose staetsucht) arbeydende waren om den Coninck andermael in te brenghen met alle sijne fauten, zonder de minste berouw te toonen of bekentenisse te doen van sijne vorige misdaden, 't sy tegens Godt of sijne Volckeren, hebbende tot dien einde, door hare veelvoudige loosheden, hen selven, (onder ons) gesterckt, tot een considerabel getal, hebben alsdoen getracht door argelist uyt te wercken, 't geene onse grootste vyanden noyt met openbaer gewelt van wapenen hadden konnen te wege brengen.

Doch bevindende, dat niemant haer desseyn konde weren als het Leger, in het welcke sylieden bespeurt hadden meer als een geltwinnende Geest, nadien sy door de uytnemende segen Godts den Oorloge in soo korten tijt hadden voleyndicht, daer by getuygende dat hunne genegentheyt voor 't gemeene beste, te boven ginck het oochmerck van hare particuliere dienste, verrichtende so veel saecken in so weynige maenden voor 't Parlemen, als of sy besloten hadden daer mede haerlieder dienste te quiteren.

So hebben de geseyde afvallige Ledenen eerst gepoocht het grootste gedeelte van 't Leger te senden naer Yrlant, doen noch het Schotse Leger possessie hadde vande vier Noortsche Provincien ende van des Conincks persoon, midtsgaders vande twee sleutelen deses Rijcks; namentlijck Barwijck ende Carlijl, behalven dien noch de Stad Nieucasteel, wesende de voornaemste plaetse daer de Sradt Londen en de Suyder quartieren van Engelant haer brant van daen trecken, alle 't welcke niet anders uytwijst, dan dat wy souden afstaen die van ons eygen bloed ende Vaderlant die welcke ons trouwelijck ende Godtvruchtelijck gedient hadden, om ons selven te begeven inde protectie van een uytheemse Natie, die oock behalven dat, een uytheemse Interesse hadde.

Maer dit eerste exploit hem faljerende, so hebben sy (na dat de Schotten t'huys ghetrocken waren) gearbeyt om dit Leger door afdanckinge te verbreken, 't welck andersins (so zy beducht waren) hare desseynen zouden verbreken.

't Selvige mede niet geluckende, zo vingen zy aen om de Stadt Londen teghens het Leger op te maken ende in de wapenen te brengen, 't welk mede voorghecomen ende gestuyt wezende, ende ter oorzake dat ettelijke van hen-lieden door ons beschuldight zijnde van hooge Crimen, die meestendeel over zee trocken, ende andere daer over in apprehensie ghestelt zijnde; den Coningh middelerwijl geen leetwezen betonende, of de minste hope gevende van eenige goede accommodatie, hoewel zeven addressen aen hem daeromme te vergeefs gedaen.

Wy daer op niet oirbaetlijck vindende dat de halstarrigheyt van een perzoon, ('t zy

hoe

hoe groot hy zoude mogen wezen) zoude ruyneeren zo vele duysenden goede luyden van dezen Rijcke; Hebben verstaen ende verklaert datmen geen meer addres aen hem zoude doen, (als een persoon buiten capariteyt van meer vertrout te worden,) ende datmen zoude voorts varen om het Gouvernement zodanigh te stabileeren, als zoude mogen bestaen mette vrede ende welvarentheyt van 't Rijck.

't Welck wy oock, met Godes hulpe, al over lange, geluckelijck zouden hebben volvoert, by aldien, een deel quaedwilligh zeevarent volck insgelijcks eenighe uyt de Provintien van Essex, Surrey, Sussex ende van de Stadt Londen (daer van vele naderhandt jeghens ons in de wapenen hebben verscheenen) door hare turbulente Requesten aen 't Parlement, om met des Conings perzoon tot Londen te tracteeren, ende 't Legher af te dancken, sulcks niet en hadde gediverteert, ende onse ernstige begeerten belet.

Welcke hare Requesten, hoewel oproerig, ende op zodanige maniere ingegeven, als niet willende gedogen eenige verweigeringe, niet te min door zeker getal van quade geaffectioneerde Ledenen, onder ons zelven, (die apparentelijck met haer t'zamen spanden) sulks wierden aengenomen dat de suppliaten bedankt zijn geworden; behalven dat het versoeck zo strijdig was tegens de redelijckheyt, dat het vergunnen of toestemmen van dien; Aengemerckt hoe de zake doen stont, (namentlijck Wallia ten deele gerevolteert, de intochte van de Schotten daghelijcks op handen, Kent ende Essex in de Wapenen, ende een groot getal van de Vlote afgevallen) op eenen stont zoude omgestoten hebben al 't geene dat Godt oyt voor 't Parlement gedaen hadde, ende alle sijne weldaden ydel ende onvruchtbaer gemaeckt.

Ende om ons noch meer te diverteren van te herstellen de Vrede deses verwarde Rijx, hebben de geseyde persoonen (hen dienende van occasie des tijts dat het Leger over al de handen vol wercx hadde, ende dat diverse welgesinde Ledenen absent waren, om de brant te blusschen, die dese personen apparentlijck gestoockt hadden) door loosheyt ende dreygementen, makende de lieden wijs dat niet practicabel ware het Rijck in rust te stellen, buyten den Coninck, niet alleen geroepen de Vota van geen addressen aen den Coninck, maer oock wederom Ingeroepen de afgeweeckene Ledenen die als voren beticht waren van hoge Crimen.

Ende hoewel Godt de Heere door het restabilieren van Willia, het miraculeus ende spoedich verwinnen van Kent, de nederlage vanden Grave van Hollant, het bedwingen vande quaedwillige binnnen Londen, de confusien ontstaen inde gerevolteerde Schepen, het innemen vande Stadt Colchester ende eyndelijck de onvergelijckelijcke Overwinninge van Duc Hammilton ende sijn Leger, de werelt genoechsame getuygenisse gaf, dat den Hemel hare Raetslagen bevocht, ende onaengenaem was, ende dat Godt noch eenmael Sententie van bovenen uytsprack ten voordele van 't Parlement tegens den Coninck.

Nochtans hebben dese Ledenen (als of se tegens den Hemel wilde strijden, ende spijt Godt selfs, den Koninck t'huys brengen in Eere, seeckerheyt ende veyligheyt) voortsgevaren met soodanige Propositie aenden Koninck op 't Eylant van Wicht te doen, om een vaste ende welgegrondeerde Vrede (soo men voorgaf) te maecken, dat schoon de selve hadden toegestaen en onderhouden geweest (daer toe geen apparentie was) efter souden uytgevallen hebben tot slavernye van 't Volck. Nadien, noch dit Parlement, nochte geene in 't toekomende gequalificeert waren om eenige goede wetten te mogen maken, sonder 's Conincks expresse wil ofte stemme, datmen soo lang ende soo sterck gecontroverteert heeft.

Welcke

Welcke personelijck Tractaet aldus voorts gedrongen, niet min doen konde dan gelijck het de quaedwillige party in dit Rijck merckelijck stijfde ende verheugde, so waren de welgesinde Volckeren (die haer lijf en goed met ons voor de gemeene saecke gewaecht hadden) daer inne met groote angst begaen, om datse een geluck salige Vrede tot loon van haer bloet ende arbeyt hadden verwacht, in plaetse dat dusdanige Vrede, maer soude geweest zijn de beginselen van hare toekomende ellendigheden.

Iae hebben opentlijck derven seggen, datmen hun naer alle dese Victorie, in een erger conditie liet sitten als sy waren, doense met ons den Oorloch aenvingen in onse soberste gelegentheyt.

Daer inne wy haer geen ongelijck konnen geven, wanneer wy gedencken, dat dit Tractaet aengegaen wierde op sulcke Propositien, als den Koninck selfs mede imbrengen soude, 't welk voormaels soo by beyde de Huysen des Parlements als de Gedeputeerde van Schotlant, geoordeelt is geworden voor schadelijck aen een welgegrondeerde Vrede, doen de Koningh noch by sijn grootste macht was.

Oock en konnen wy niet geloven, dat zoodanigh accoort dat men met den Coninck op 't Eylant van Wight (aengemerckt de Conditie daer in hy was) soude mogen gemaeckt hebben, oyt soude nagekomen hebben geworden, 't sy door hem selven, of yemant vande sijne, want ter zijden gestelt zijnde de blote naem van heerlijckheyt, seeckerheyt ende veylicheyt, die dit Tractaet scheen t'omhelsen, soo en heeft den Coninck noch niemant vande sijne, hem oyt anders geacht of gehouden als in der daet een gevangen.

Om 't welcke te bewijsen, so stelt hy voor, in sijne Messagie vanden 2 October, gedirigeert aen beyde de Huysen des Parlements, dat hy soude mogen komen tot West-Munster ende gerestaureert worden in een conditie van volkomen Vryheyt ende seeckerheyt, dat Immers uytwijst, dat hy, alsdoen, (ten tijde van 't Tractaet) selfs verstont, van beyde gepriveert te wesen, zijn eygen brief oock, aen een voorname Magistraets-Persoon in Londen, geschreven, vermelt dat hy sich doen ter tijt hielt soo grotelijcks gevangen te zijn als oyt. Behalven dat de Prins in sijn declaratie tot Goeree uytgegeven, rondelijck seyt, dat den Coninck inder waerheyt noch gevangen was, nodigende den Grave van Warwijck sich by hem te voegen, om sijn Vader te verlossen uyt sijne onweerde Gevanckenisse.

Ende nademael afgedwongen Eeden (naer het oordeel van veel verstandige) niet nootsaeckelijck moeten achtervolcht worden, wat verseeckeringe konden wy dan hebben, dat hy, die soo dickmalen sijne geloftenisse doen hy liber en vry was t'onswaerts gedaen, verbroocken hadde: Aen ons, wanneer hy op sijne Coninckliicke Throon herstelt ware, soude presteren, 't gunt hy sich geobligeert hadde, doen hy in lijden ende een gevangen was.

Ende alsodet nauwelijcks een exempel kan aengewesen worden 't sy Uytheemsch of Inlandigh, van eenigh Prins, eenmael geingageert sijnde inden Oorloge tegens sijne Ondersaten, die oyt eenich Accoort met haer gemaeckt, langer gepresteert heeft als de nootwendigheyt hem daer toe drong, ende, veelerhande exempelen ter contrary zijn, als noch onlangs de bloedige violatie van de vrede tusschen de Croon van Spangien ende die van Napels gemaeckt, die noch zo versch by memorie is; So en konden wy oock niet vertrouwen, dat de Propositien op 't Eylandt Wicht veraccordeert, den Coningh meer konden obligeeren als voorhenen gedaen hebben de fondamentele Wetten, zijn Eedt in 't accepteeren vande Croon, ende sijne meenichvuldige Protestatien ende Verbinte-

binteniffen op 't woort van een Coningh, ende Edelman, dien hy zo dickmalen gevioleert heeft.

By aldien wy dan ons Leger afgedanckt hadden, isser wel yets waerschijnelijcker op Aerde, of den Coningh zoude een ander opgericht hebben; Ende hy dat doende, ende wy desgelijks niet in 't werck stellende, zoude zodanige onze verzuimenisse konnen min wezen, als onze aenbevolen trouw ende zake, opentlijk te verraden, ende zonder slach of stoot op te geven, 't gunt wy door zo vele Victorien hebben bekomen ende goet gemaeckt. Ende of wel wy de wapenen wederom aengenomen hadden, wat zoude dat anders gheweest zijn als om 't Rijck andermael te stellen in een nieuwe beroerte, ende een onzekere uytkomste te verwachten of Godt ons als voormaels zoude believen te zegenen, wanneer wy zijne ghenade zodanigh alreede hadden verreukeloost, behalven dat het ons voor onverstant (zo 't niet voor terginge Gods) zoude toegherekent worden, om zulcks andermael in de waeghschael te stellen.

Ende hoewel dat het Godt beliefde des Coninghs hart zo te verherden, dat hy de Bisschoppen niet en wilde afschaffen, maer alleenlijk suspenderen, consenterende dat der Bisschoppen Landerijen verhuyrt souden worden voor een langen tijt van Iaren, midts dat sylieden de oude Renten souden trecken tot haer onderhout, daer nochtans de voorseyde Landeryen door ons absolutelijck waren verkoft, ende veele lieden, niet anders gekost hadden als die oude renten, Evenwel, waren dese Agenten soo begeerich den Coninck daer in te gemoet te komen, dat sy niet alleen te vreden waren dat de Copers (die sodanige coop op 't Publijcq geloof van 't Parlement aengegaen hadden) daer van souden gefraudeert zijn geworden, eenige van hen in 't geheel, andere ten deele, maer oock dat het Bisdom selfs, 't welck sy gecontracteert hadden uyt te roeyen, noch inde wortel soude gebleven hebben, om wederom te gelegener tijt op te groeyen.

Doen oock de Coning verweygerde de Capitale straffe van een eenich Delinquant, die hem voorgedragen werde, namentlijck David Ienkius (d'andere over zee gevlucht ende buyten onse macht zijnde) soo hebben sy contrary het Verbont, ende tegens het Principael oochmerck van desen Oorloge ('t welck was om Delinquanten te brengen tot haer verdiende straffe) hier in oock des Conincx wille toegestaen.

't Welck recht uyt geseyt, niet anders was als ons der volckeren saecke af te gaen, ende die vanden Coninck vast te stellen, sulcx oock onse eygene saecke verradende, ende de sijne rechtveerdigende, ende door dese eene Acte of feyt goetmakende het geduyrich verwijt van onse grootste Vyanden, te weten, dat wy aen onse zijde geen recht hadden, om dat wy niemant van hun en dorsden ter oordeel brengen.

Welcke hare feyten, directelijcken strijdende tegens alle 't geene het Parlement, vanden aenvanck der troubelen, de Volckeren heeft voorgehouden ende daer op de selve bewogen waren desen Oorloge aen te nemen, als door dese middelen 't Bisdom sich inde wortel verbergende, tot dat het het warm weder 't selve soude doen uytspruyten sonder daerentusschen te besorgen het vastellen vande Religie: Ten anderen ook, door mancquement van Recht te doen op de Capitale Misdadigers, waren alle goede menschen verflaut; Iae haer berouwende dat sy oyt dese saecke hadden by der hant genomen, die soo schandelijcken soude sijn gestateert geweest, als of des Conincks aenhang hondert malen waren geslagen, dat se dan oock hondert malen mosten bevrijt zijn geworden; Ende aen d'andere zijde (dat, in gevalle des Parlements volck eenmael souden zijn geslagen geworden) alsdan alle Godtvruchtige lieden in 't Lant voor datmael mosten verdelght, ende de saecke van Vryheyt ende Religie selfs in perijckel gestelt worden van immermeer quijt te zijn.

Ende

Ende nademael Godt de Heere dese sake soo uytnemende bygewoont heeft, dat den vyant noyt daer tegens heeft konnen prevaleren, noch door openbaar gewelt van Wapenen, nochte door heymelijke Machinatien, soude hiermede, door de trouwloosheyt van eenighe, (die 't mede vertrout was,) de saecke niet alleen nu t'eenemael komen te vervallen, maer alle nakomelingen souden voor altoos een afkeer hebben omme de Wapenen voor of met het Parlement weder aen te nemen, tegens de welcke, ingevalle yemant voor den Coninck Victory bevocht, soude alle eer, profijt, ende wereltsche geluckſalicheden voor hun ende tot loon van haren arbeyt openstaen, ende al waren sy schoon verwonnen, daer en zoude op der Aerde geen tribunael zijn om hen te straffen, of daermen haer soude konnen roepen om reeckenschap te doen van hare feyten.

Derhalven, ten zy dat wy zouden verloochenen de deughtzaamheit onzer zake, die Godt ons toegekent heeft, door zijne genadenrijcke zeghen aen zo veel Victorien, in teken van dien verleent; Ten zy dat wy verraden zouden onze vrienden, die met 't avontuyren van haer lijf en goet, ons bygestaen hebben; Ten zy dat wy deze eene man, den Coningh, zoude waerdeeren, boven zo vele Milioenen van menschen, die wy representeren, ende prefereren sijne eere, vryheyt ende veyligheyt, voor de eere, vryheit ende veiligheit van de heele Natie; Ten zy dat wy zouden verachten ende versmaden zodanighe vrede, als den grooten Godt van Hemel ende Aerde (onzen vasten toeverlaet in onze grootste swarigheden) ons gegeven heeft, ende ons soude moeten verlaten om alsulcken vrede als den Coning (een sterffelijck mensch ende onze onverzoenelijcke vyandt) ons zoude willen laten toekomen; Ten zy dat wy ons zelven zouden ten roof overgeven, ende gedogen dat die van onze eigene Ledenen zullen ondermijnen 't Parlement ende de zake van 't Coningrijck; Ten zy dat wy Alles dat wy hebben zullen opsetten tegens des Conings Niet, ende tracteeren met hem, die niet met allen ons te gheven heeft; Ende na dat Godt ons ghestelt heeft in de possessie van Alles, ende meer als wy eyschten, dat wy dan zouden moeten tracteeren metten Coningh, of wy 't zelve zullen genieten, of niet; Eyndelijck, ten zy dat wy het bloedt van zo vele onnozele lieden ende ghemartelde Krijghsvolck, als om deze zake ghestorven zijn, zouden minder achten, als het bloet van een kleyn getal schuldige Persoonen, 't zy hoedanighe namen ofte tijtels die zouden moghen voeren; Soo en hebben wy niet min of anders konnen doen, als de voorzeyde Vota te herroepen, alzo dezelve ten hooghsten strijdende waren tegens d'Eere Godes, groote disreputatie ghevende aen de Proceduyren van 't Parlement, ende na alle apparentie verderffelijck voor 't gemeene beste van dezen Coninghrijcke.

Evenwel zijn Wy geresolveert (met Godes hulpe) ende dat op 't spoedigste, de vrede des Rijcks door authoriteyt des Parlements te stabileeren in een geluckiger stant, als men kan verwachten van de beste Coningen.

FINIS.